

אלו טרפות פרק שלישי הולין

סב.

עין משפט נר מצוה

רנה א מיי פ"א מהלכו
מאלכות אסורות
הלכה טו יח סג עשין
כב טו"ע י"ד סימן פב
סעיף ב:

לעזי רש"י

אישטורני"ל. זוריר.
ארוניל"א. סנונית.
קוא"ה. קאק.
אשגרט"ד
[אישגרטני"ר]. לגרד.

רבינו גרשום

והוא שכיב עורב. כלומר
דאית ליה תרי וטמא: אמר
אמימר הלכתא עוף הבא
בסימן אחד טהור. כלומר
בעינן שלא יהיה דורס
ועוד ס"י אחד שהן ב'
סימנין: הא דרב נחמן
מאי. כלומר דרב נחמן לא
בעי (א) אלא חד ס"י שלא
יהא דורס. ואיבעית הוימא
משום דפרס ועוניה לא
שכיב ביישוב כלומר פרס
ועוניה חד מיניהו לא דריס
ואף על פי כן טמא נומכל
מקום] כיון דלא שכיב
ביישוב עוף הבא בסימן
שאינו דורס טהור דליכא
לספוקיה בפרס ועוניה
לאפוקי הני דבתי דאוכמי
כלומר ההוי לדרבי הכל
אסורה. כל העופות

(א) נראה דל"ל דרב נחמן הא
ס"ל דלא לא היה בקי בן
ושמטותין עוף הבא בסימן
אחד טמא ואפי' אם הסימן
הוא דלא דריס.

היה בקי בהן. בפרס ועוניה וידוע מי קרוי פרס ועוניה: **עוף הבא בסימן אחד טהור**. אם יודע שאין דומה להן ואין שמו פרס ועוניה אבל אם שמו פרס חיישין שמא מינו הוא: **בסימן אחד טמא**. שמא פרס ועוניה הם: **בב' סימנים טהור**. דנפקא ליה

היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן אחד טהור לא היה בקי בהן ובשמותיהן בסימן אחד טמא בשני סימנין טהור והוא שכיב עורב עורב ותו לא והתניא עורב זה עורב למינו ר' אליעזר אומר להביא את הזוריר אמרו לו ר' אליעזר והלא אנשי כפר תמרתא שביהודה היו אוכלים אותן מפני שיש להן זפק אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין דבר אחר (ב) למיניהו להביא סנונית לבנה דברי ר"א אמרו לו והלא אנשי גליל העליון אוכלים אותו מפני שקרקבנו נקלף אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין אלא עורב וכל מין עורב אמר אמימר (ג) והלכתא עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דריס א"ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי א"ל (ד) לא שמעי לי כלומר לא סבירא לי מאי איכא משום פרס ועוניה ליתנהו ביישוב אמר **רב יהודה** עוף המסרט כשר לטהרת מצורע וזו היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר' אליעזר וחכמים אמר אמימר בחיורא כרסה כולי עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כר"א מר זוטרא מתני הכי בדירוקא כרסה כולי עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בדחיורא כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כרבנן דשרו בשלמא למ"ד בחיורא כרסה פליגי היינו דקתני (ה) זו היא סנונית לבנה לבנה בדירוקא פליגי (ו) מאי זו היא סנונית לבנה לאפוקי דבתי דאוכמתי אמר רחבה אמר רבי יהודה תסיל פסול משום תורין וכשר משום בני יונה דאיציפ ותורין של רחבה כשרין משום תורין ופסולין משום בני יונה מתיב רב דניאל בר רב קמינא (ז) כל העופות פוסלין

היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן אחד טהור לא היה בקי בהן ובשמותיהן בסימן אחד טמא בשני סימנין טהור והוא שכיב עורב עורב ותו לא והתניא עורב זה עורב למינו ר' אליעזר אומר להביא את הזוריר אמרו לו ר' אליעזר והלא אנשי כפר תמרתא שביהודה היו אוכלים אותן מפני שיש להן זפק אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין דבר אחר (ב) למיניהו להביא סנונית לבנה דברי ר"א אמרו לו והלא אנשי גליל העליון אוכלים אותו מפני שקרקבנו נקלף אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין אלא עורב וכל מין עורב אמר אמימר (ג) והלכתא עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דריס א"ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי א"ל (ד) לא שמעי לי כלומר לא סבירא לי מאי איכא משום פרס ועוניה ליתנהו ביישוב אמר **רב יהודה** עוף המסרט כשר לטהרת מצורע וזו היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר' אליעזר וחכמים אמר אמימר בחיורא כרסה כולי עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כר"א מר זוטרא מתני הכי בדירוקא כרסה כולי עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בדחיורא כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כרבנן דשרו בשלמא למ"ד בחיורא כרסה פליגי היינו דקתני (ה) זו היא סנונית לבנה לבנה בדירוקא פליגי (ו) מאי זו היא סנונית לבנה לאפוקי דבתי דאוכמתי אמר רחבה אמר רבי יהודה תסיל פסול משום תורין וכשר משום בני יונה דאיציפ ותורין של רחבה כשרין משום תורין ופסולין משום בני יונה מתיב רב דניאל בר רב קמינא (ז) כל העופות פוסלין

(א) [ג"ל למינו]. (ב) [שיריבין קב: וט"ז]. (ג) [ג"ל מאי סנונית. רש"ל. (ד) גיטין פו: פרה פ"ט מ"ג. (ה) [ג"ל ממינו]. (ו) [ולקמן סה.]. (ז) [ב"א טס"ף: בגלילי. (ח) [ויקרא י"ד. (ט) [שם. (י) [ג"ל פסול. (יא) [ג"ל להם. (יב) [ג"ל דמי. (יג) [וע"ע פסולין. (יד) [לעיל נט.]. (טו) [גריכות לג.].

הגהות הב"ה

(א) גבי היינו דקתני סנונית כ"ל ומיבוא זו היא נחמק:

השלישי צודאי ולא דקדקו אם הוא דורס או לאו ואם נכיר שאין זה עורב אין לחוש שמא דורס הוא שאין עוף בשני סימנים דורס אלא עורב ומינו בלבד ואם היה דורס א"כ היה העוף טמא דכל עוף הדורס פוסלין

עומא ועורב ומינו אינו שמכירו א"כ מה היה לו להיות אם היה לו שני סימני טהרה ושני סימני טומאה אלא ודאי אינו דורס ומי"מ לא נסתפקו בתשעה עשר עופות הדריי ככולהו תלתא סימנין כי נאמר דכולם דורסין והג' סימנים האחרים הוא שיש בהם ונפקא מינה לפי הכי פכירא הקונטרס דהא דקתני כל שיש לו אצבע יתרה וזפק וקרקבן נקלף זרוע טהור דארישא סמיך דכבר אשמועינן דכל עוף הדורס טמא ולא כפירוש ר"ת ולא נתיב בג' סימנין הללו שום עוף עד שאינו דורס כי הג' הדרי ככולהו ומינהו אין הלשון משמע כן דהא בב' סימנים משמע שדקדקו שאין לו יותר דומיא דבא בסימן אחד דכולה שמעתא דמשמע דכרוך לנו שאין לו אלא סימן אחד דאי מספקא לן א"כ הוי ספק עורב ומשמע דלא בעינן שכיב עורב כשבא בסימן אחד וא"ת דלעיל משמע דסימן רביעי לא הדר ככולהו דליתיה אלא או בפרס או בעוניה ולרבי אליעזר משכחת לה כולהו סימני טהרה צעורב ומינו לפי פשט ההלכה דמשמע דזפק וקורקבנו נקלף שהם סימן טהרה צוריר וסנונית לבנה וצעורב ב' סימני טהרה האחרים וא"כ צעורב ומינו איכא ד' סימני טהרה ובסמוך פסק הלכה כר' אליעזר ומשמע דהלכה כרבי חייא ט' דאמר עוף הבא בסימן אחד טהור לפי שאינו דומה לנשר ואסיקנא לדידיה דחד לא משכחת לה אלא בפרס או בעוניה ואפילו לפירוש הרבי"ס דאמר שעורב יש לו אצבע יתרה וזפק מ"מ כיון דרבי אליעזר חשיב סנונית מין עורב וקורקבנו נקלף כדקתני ומדרס נמי לא דריס מדאכלי ליה אנשי אלמא משכחת לה כולהו סימני טהרה צעורב ומינו ונראה לפרש דכתיב פליגי רבי אליעזר ורבנן דזפק של זוריר קטן הוא וקורקבנו של סנונית לא מצורא לקלפה זידיס ולא חשיב ליה רבי אליעזר זפק וקליפה: **והוא דלא דריס**. פירש בקונטרס דמשכחת ביה סימן אחד מחוקיין ליה צטבור כל כמה דלא חזיין ליה דדריס וקשה אמאי טהור שמא עורב הוא שיש לו שני סימני טהרה ועוד דמשמע דאי הוה פרס ועוניה שכיחי ציטוב הוה מספקא דהו ואמאי כיון דמחוקיין בהו דאינו דורס ונראה לי דהוא דלא דריס כלומר צאותו סימן אחד היינו דאין דורס (ט) דמו ליכא לספוקי אלא או בפרס או בעוניה ולא שכיחי ציטוב אבל אם היה דורס התנ"י עוף הדורס טמא: **אמר רחבה אמר רבי יהודה**. היינו רבי יהודה סתמא ולפי שהיה רבו מוצהק קאמר רבי וי"מ דקאמר רבי משום דספק ליה אי שמע מרבי יהודה תנא או מרבי יהודה אמורא והיינו דאמר צעלמא (י) דייק וגמר שמעתיא מפומיה דרביה כרחה דפומצדיתא דאמר רחבה א"ר יהודה הר הצית סטיו כפול היה ואין נראה דא"כ הוה ליה למימר דאפילו ספק דגברי ספק גריס כדאמר לעיל בב"ק (דף ע"ב): גבי רב יהודה ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל ועוד דכי מיייתי התם ההוא דסטיו כפול היה הוה ליה לאתויי נמי הך דשמעתיין אלא היינו דיוקא לדידיה ממה שהיה אומר בלשון רבו ולא היה רואה לשנות הלשון אע"פ שהוא לשון משונה דקאמר סטיו כפול היה סטיו לפנים מסטיו והוה ליה למימר אטוויית היתה כדאמר בב"ק דפסחים (דף ע"ג): [וע"ע מוס' צ"ה יא: ד"ה אמרן: כרבי

צפרק קמא (לעיל כג). גדולים כשרים קטנים פסולין וכשר משום יונה בקטנה: **דאיציפ**. מין תורין: **תורין של רחבה**. כך שנתן פוסלין

עומא ועורב ומינו אינו שמכירו א"כ מה היה לו להיות אם היה לו שני סימני טהרה ושני סימני טומאה אלא ודאי אינו דורס ומי"מ לא נסתפקו בתשעה עשר עופות הדריי ככולהו תלתא סימנין כי נאמר דכולם דורסין והג' סימנים האחרים הוא שיש בהם ונפקא מינה לפי הכי פכירא הקונטרס דהא דקתני כל שיש לו אצבע יתרה וזפק וקרקבן נקלף זרוע טהור דארישא סמיך דכבר אשמועינן דכל עוף הדורס טמא ולא כפירוש ר"ת ולא נתיב בג' סימנין הללו שום עוף עד שאינו דורס כי הג' הדרי ככולהו ומינהו אין הלשון משמע כן דהא בב' סימנים משמע שדקדקו שאין לו יותר דומיא דבא בסימן אחד דכולה שמעתא דמשמע דכרוך לנו שאין לו אלא סימן אחד דאי מספקא לן א"כ הוי ספק עורב ומשמע דלא בעינן שכיב עורב כשבא בסימן אחד וא"ת דלעיל משמע דסימן רביעי לא הדר ככולהו דליתיה אלא או בפרס או בעוניה ולרבי אליעזר משכחת לה כולהו סימני טהרה צעורב ומינו לפי פשט ההלכה דמשמע דזפק וקורקבנו נקלף שהם סימן טהרה צוריר וסנונית לבנה וצעורב ב' סימני טהרה האחרים וא"כ צעורב ומינו איכא ד' סימני טהרה ובסמוך פסק הלכה כר' אליעזר ומשמע דהלכה כרבי חייא ט' דאמר עוף הבא בסימן אחד טהור לפי שאינו דומה לנשר ואסיקנא לדידיה דחד לא משכחת לה אלא בפרס או בעוניה ואפילו לפירוש הרבי"ס דאמר שעורב יש לו אצבע יתרה וזפק מ"מ כיון דרבי אליעזר חשיב סנונית מין עורב וקורקבנו נקלף כדקתני ומדרס נמי לא דריס מדאכלי ליה אנשי אלמא משכחת לה כולהו סימני טהרה צעורב ומינו ונראה לפרש דכתיב פליגי רבי אליעזר ורבנן דזפק של זוריר קטן הוא וקורקבנו של סנונית לא מצורא לקלפה זידיס ולא חשיב ליה רבי אליעזר זפק וקליפה: **והוא דלא דריס**. פירש בקונטרס דמשכחת ביה סימן אחד מחוקיין ליה צטבור כל כמה דלא חזיין ליה דדריס וקשה אמאי טהור שמא עורב הוא שיש לו שני סימני טהרה ועוד דמשמע דאי הוה פרס ועוניה שכיחי ציטוב הוה מספקא דהו ואמאי כיון דמחוקיין בהו דאינו דורס ונראה לי דהוא דלא דריס כלומר צאותו סימן אחד היינו דאין דורס (ט) דמו ליכא לספוקי אלא או בפרס או בעוניה ולא שכיחי ציטוב אבל אם היה דורס התנ"י עוף הדורס טמא: **אמר רחבה אמר רבי יהודה**. היינו רבי יהודה סתמא ולפי שהיה רבו מוצהק קאמר רבי וי"מ דקאמר רבי משום דספק ליה אי שמע מרבי יהודה תנא או מרבי יהודה אמורא והיינו דאמר צעלמא (י) דייק וגמר שמעתיא מפומיה דרביה כרחה דפומצדיתא דאמר רחבה א"ר יהודה הר הצית סטיו כפול היה ואין נראה דא"כ הוה ליה למימר דאפילו ספק דגברי ספק גריס כדאמר לעיל בב"ק (דף ע"ב): גבי רב יהודה ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל ועוד דכי מיייתי התם ההוא דסטיו כפול היה הוה ליה לאתויי נמי הך דשמעתיין אלא היינו דיוקא לדידיה ממה שהיה אומר בלשון רבו ולא היה רואה לשנות הלשון אע"פ שהוא לשון משונה דקאמר סטיו כפול היה סטיו לפנים מסטיו והוה ליה למימר אטוויית היתה כדאמר בב"ק דפסחים (דף ע"ג): [וע"ע מוס' צ"ה יא: ד"ה אמרן: כרבי

אלו טרפות פרק שלישי חולין

רנ"א א מיי פ"ט מהלכות
פדה אדומה הלכה יב
קמ"ג עין לג'
רנ"ב ב מיי פ"ח מהל'
פדה הלכה ה'
רנ"ג ג מיי פ"ח
מהלכות מאלכות
אסורות הלכה יח קמ"ג
עין ס"ג טו"ט י"ד ק"י
פ"ג ס"ב:

כרזי דבי חלפי. פי' בקונטרס דליירי בחגבים ולא משמע כן
דכולה שמעמין בעופות איירי ועוד אי בחגבים טמאים איירי
פשיטא דלקי עלייהו משום שרץ העוף אלא בעופות קטנים מאד
איירי ושרזין על הארץ וקמשמע לן דמטעם שרץ העוף אסירי

פוסלין מי הטאט. אס שמו מהן מפיני שאין מוצין אלא מגזיין
פיהן לאחר שקולטות את המים והמים נופלים מפייהם והרי הן כמיני
שנעשת בהם מלאכה דק"ל במסכת גיטין (דף נ"ג.) שהמלאכה פוסלתן:
חוץ מן היונה מפני שמוצאת. וזאלו הנותרים לא נעשה מלאכה: **ואס**

איסא. דתסיל מין יונה הוא: **פסול**
מוץ ומקיא. ואפילו הכי מין יונה
הוא דהא מוץ ושאר עופות אין
מוצין אלא שארצין בחרטום התחמוץ
וכיון דתסיל מקיא פוסל מפני הקיאה
המעורבת והוא ליה כרוק בעלמא
אי נמי משום מלאכה: **כופשני**.
תורין בלשון ארמי: **לוייני**. על שם
מקומן: **אוזב יון**. וכל אלו מין אוזב
הן אלא שיש להן שם לוי. אלמא שם
לוי פסול והאי מקשה סבר דלוייני
שם לוי הוא ולא על שם מקומן: **כל**
שנשמה שמו קודם מן טור. כגון
אוזב וזלחה תורה והקפידה כגון
אוזב שהזכירתה תורה בזמנה מקומות
ולא נשמט לנו מקרא לכתוב אוזב
בשם לוי שמע מינה קפידה הוא:
כופשני. לשון של תורים: **הני כרוי**.
מגזין: **דבי חלפי**. אורטא"ש: **דבי**
כרזא. כרוז: **ומלקין עלייהו משום**
שרץ העוף. דלאו ספק יניהו אלא
ודאי טמאין: **לרדא**. כרזא: **בר**
מיניה. מבלעדיי כלומר סור מעלינו:

שיטה מקובצת

אל לפי שדומין להם דכל
זה דוחק: [א] ירש להתיר
מתוך כך כל עוף: [א] וגם
רבינו חננאל פי' גבי עוף
הבא: [ב] יש לו אחר מאלו
השלישה והאחר אין לו
מאלו הג' כלל: [ג] לפיכך
כתבי נשר ע"כ וכו':

רבינו גרשום

פוסלין במי הטאט כו'
כלומר אם שתו מהם
פוסלין משום מים שאובין
מפני שדרכן כששותין
מקיאין: חוץ מן היונה
מפני שהיא מוצצת.
כשהיא שותה ואינה
מקיא ואם איתה ליתני
חוץ מן היונה כו' כלו'
ואם איתה דתסיל דמאי
ליונה ליתני חוץ מן היונה
ותסיל: כופשני דצושיני
כשהו כו' הכי שמייהו
אוזב כוחלי פירש ולא
כל אוזב שיש לו שם
לוי כלומר הבא נמי כיון
שיש לו שם לוי כופשני
דצושיני ליהו פסולים
כרוזי (גרסי'): דבי חלפי
כו' כלומר דדיירי בני
חלפי שקורין אורטייש
בלע"ז. רבינו תוך מולך
ברדא אסיר וטמיני בר
מיניה (ל' כלומר ב' וברדא
וסימנין פירוה אמגושא
כו' במס' יומא לשכת
בית הפרוזה היא פרוה
אמגושא שמכשף ששאה:
מרדו (מורג שרי) נגיד
ואכל כך] שמו של עוף:
סגיד ואכיל אסיר (עוף):

דלא מיקרו עוף ולא משום דמחסי
סימני טהרה: **מאי** ספקייהו עופות
קורקבנן נקלף והני קורקבנן נקלף
בסבינא. פי' בקונט' ושא"ג' הסימנים
מבוררים בהן ומספקא לן אי קילוף
הוא הרי יש לו ד' סימני טהרה וילאו
מספק כל עופות הטמאין ואי לאו
קילוף הוא אין כאן אלא ג' ובספק
שאר עופות טמאין הן שיש להן ג'
סימנין ויש לנקדק ממך כך דג'
סימנין של טהרה של י"ט עופות היינו
אזכר יתענה ופסק ופינו דורס ואי
אפשר לומר צענין אחר דאי אמרינן
קורקבנן נקלף הוא צ"ט עופות והכא
כגון דליכא להנך ספקות צ' סימני
טהרה והאי דנקלף צסקין והשתא אס
אחד מאותן צ' סימנין היינו הריא
דלימיה אלא או בפרס או בעוניה אפי'
לא יחשב קילוף ליהא למחש למידי
דאס ועוניה אין להס אלא סימן
אחד ואלו יש להס שנים ומשעה עשר
עופות ועורב אין להס סימן חדש ואס
אותן צ' סימנין הן מהנך דהדרי
בזולהו אי"כ כשיחשבו קילוף נמי
דילמא מתשעה עשר עופות יניהו ולא
מסתברא לומר יודעים היו שאינם
מתשעה עשר עופות אלא שהיו
מסופקין בצורב הלך אס הקילוף
קילוף ילאו מידי עורב ואי לאו יש
לספק צעורב אי נמי סימן אחד יש
להס עס זה הקילוף ויודעים היו שאין
מין עורב אלא שהיו מסופקין בפרס
ועוניה והא דלמינין בפרס ועוניה לא
שכיחי צייצו היינו אותם היודעים
והמצוררים וזאלו היו מסתפקין לפי
דומין להס אי וכל זה דוחק וגם אין
לפרש שיהיה להס סימן אחד עס זה
הויו מסתפקין דאי קרקבנן נקלף
שמה עורב הוא שיש לו שני סימני
טהרה ואס אין קרקבנן נקלף או
ליכא לספוקי אלא או בפרס או בעוניה
ושרו משום דלא שכיחי צייצו דאין
הלשון משמע כן מדקאמר עופות
טהורים קורקבנן נקלף משמע דאי
קרקבנן נקלף טהור הא לאו הכי אסור

לכן נראה כפירוש הקונטרס ויש להמיר [א] כל עוף שקרקבנו נקלף
וסימן אחד עמו דפרס ועוניה אין להס אלא סימן אחד ועורב
ושאר עופות אין קורקבנן נקלף וגם [ב] רבי חיים [א] רבינו מנחם
פירש בני עוף הבא בסימן אחד טהור קבלה צדינו מאבותינו שזה
הסימן קורקבנן נקלף משמע שר"ל דהוא דלא משכחא אלא או בפרס
או בעוניה זהו קורקבנן נקלף אע"פ שפי' ר"ח לעיל גבי תלתא
הדרי בזולהו עשרים מהס ג' ג' עורב יש לו שנים ופרס ועוניה יש

פוסלין מי הטאט חוץ מן היונה מפני
שמוצצת ואם איתא ליתני חוץ מיונה ותסיל
א"ר זירא זה מוצץ ומקיא וזה מוצץ ואינו
מקיא אמר רב יהודה הני כופשני צושיני
כשרים לגבי מזבח והן הן תורין של רחבה
מיתביי [א] אוזב בולא אוזב יון ולא אוזב
כוחלי ולא אוזב רומי ולא מדברי ולא כל
אוזב שיש לו שם לוי אמר אביי כל שנשתנה
שמו קודם מתן תורה והקפידה תורה עליו יש
לו שם לוי פסול והני לא נשתנו שמן קודם
מתן תורה רבא אמר הני כופשני צושיני
באתרייהו סתמא קרי להו אמר רב יהודה
הני כרוי דבי חלפי שרו [ב] ודבי כרכי אסירי
אמר רבינא ומלקין עלייהו משום שרץ
העוף ואמר רב יהודה צרדא שרי ברדא
אסיר וסימניך בר מיניה מרדא ספקא [ג] אמר
רב אסי שמונה ספיקות הן חובא חוגא סוגא
והרונגא תושלמי ומרדא כוחילנא ובר נפחא
מאי ספקייהו יעופות טהורים קורקבנן נקלף
וטמאין אין קורקבנן נקלף והני קורקבנן
נקלף בסבינא והא הריא בר אוווא דהוה בי
מר שמואל דלא הוה קא מקלף קורקבניה
ואותביה בשימשא וכיון דרפי איקליף התם
די רפי איקליף בירא הבא אע"ג דרפי לא
מקליף אלא בסבינא אמר אביי תרנגולא
דאגמא חד משמונה ספיקות הוא והיינו מרדו
[א] אמר רב פפא תרנגולא דאגמא אסירא
תרנגולתא דאגמא שריא וסימניך [ב] עמוני
ולא עמונית דרש מרימר תרנגולתא דאגמא
אסירא חזויה דדרסה ואכלה והיינו גירותא
אמר רב שבור אנדרפמא שרי פירוז
אנדרפמא אסור וסימניך פירוז רשיעא אמר
רב הונא בוניא שרי פרוא אסיר וסימניך
[ג] פרווא אמגושא אמר רב פפא מרדו גיד
ואכיל שרי סגיד ואכיל אסור וסימניך [ד] לא
תשתחוה לאל אחר אמר שמואל שתיה
חמרא אסירא וסימניך [ה] שתויי יין פסולין
לעבודה ואמר שמואל מזגא חמרא אסירא
בת

עוף שמסרו לנו אבותינו בטהור ושלל מסרו לנו יש לחוש וזמסורת
יש לנו לסמוך כדלמחר לקמן (דף ס"ג.) שערך טהור נאכל
במסורת: **שצור אנדרפטא**. שם העוף: **פירוז רשיעא**. שם
אדם שהיה מוחזק רשע בעיניהם: **מרדו וגיד ואכיל**. שם
עוף אחד וכן כולם שם עופות הן: [ב] **פרואה אמגושא**. שם
מכשף והוא עשה לשכת בית הפרוזה במסכת יומא (דף לה.).
בת

עוף שמסרו לנו אבותינו ושלל מסרו לנו יש לחוש וזמסורת
יש לנו לסמוך כדלמחר לקמן (דף ס"ג.) שערך טהור נאכל
במסורת: **שצור אנדרפטא**. שם העוף: **פירוז רשיעא**. שם
אדם שהיה מוחזק רשע בעיניהם: **מרדו וגיד ואכיל**. שם
עוף אחד וכן כולם שם עופות הן: [ב] **פרואה אמגושא**. שם
מכשף והוא עשה לשכת בית הפרוזה במסכת יומא (דף לה.).
בת

תורה אור השלם

1. וְלָקַח אֹזֶב וְקָבֵל
בַּמִּים אִישׁ שְׂדוּדוֹ וְזָדוּהוּ
עַל דְּמֵהוּל וְעַל כָּל
הַבְּלִים וְעַל הַדְּפִשׁוֹת
אֲשֶׁר הֵיוּ שָׁם וְעַל תַּבְּעוֹת
בַּעֲצָם אוּ בְּחָלָל אוּ בַּמַּת
אוּ בְּקֶבֶר: במדבר יז יח
2. כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
אֲחֵר בְּיַד יְיָ קָנָא שְׂמוֹ אֵל
קָנָא הוּא: שמות לד יד

לעזי רש"י

אורטא"ש ין אורטא"ש.
סרפירם.

מוסף רש"י

מפני שמוצצת. ואינה
מחזרת ממניס כצפיה
לחור ולטפטף בחין הכלי
דקני המס (פרה פ"ט
מ"ג.) שמתה מן בזה
חיה ועוף פסולין מפני
שמקיאם מפייהם לתוכן
ובגר בטלו צפיהן מחזרת
מי טמאת (גיטין ט"ז).
אוזב ולא אוזב יון כו'.
כל היכי דכתיב אוזב דריש
ליה הכי (סוכה יג.). כל
שנשתנה שמו קודם
מתן תורה. שיש בו מכה
מיון וכל אחד שם לוי לו
כמו אוזב כוחילת וקודם
ממתן תורה היה זה שמו
וכתוב בזה מקומות אוזב
ולא נכתב בלחש מן אחד
משמות הללו ש"מ אסתם
אוזב קפיד רחמנא (שם).

אלו טרפות פרק שלישי הולין

(א) [לעיל מט: שבעות
מת: ג] [לעיל טו: א] [והו
טונת המרגום ורלי טונת
רש"י בחומש] ד [בילקוט
אמת בלכות ועברך אמת
נזילת וברש"ל גרים בלוח
פי' מאוס] ט [גיר' הערוך
קיק כדליתא שנת כה. עוף
אחד יש ובי ע"ש ערך
קק א"ל] ו [בילקוט אמת
בדלוח ועיין פרש"י דהכא
ד"ה בדיח] ז [וגי הר"ף
קך עורב זה עורב ארומה
את כל עורב להביל עורב
העמקי והבא בראשי יונים
למיט להביל את הודרי
למיטה להביל סטות לבנה
וכ"ג רש"ל, ט [ג"ל
עורב] ט [ועיין מוס'
כמויות מט: ד"ה הא
במורה ובי"ו] ז [ב"ב פל.
ועיין] ח [ויקרא י"א
ג' ג"ל רבא] ט [ג"ל
דחי קאמרי]

הגהות הב"ח

(א) גמ' אופה שבאגפת
עם חביותי כ"ל וכן
נכשי:

הגהות מהר"י לנדא

[א] רש"י ד"ה שהו
כפות וקורין לו פוארין
שלישי"א. י"ב דוקא זה שם
לו שם לו פוארין שלישי"א
היינו פוארין היער אבל
פוארין תמס ב"ל שם לו
הוא עוף טהור כמו שפי'
רש"י לקמן קמ' פ"א
טוסא פוארין:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] גמ' ת"ר משמט.
י"ב בערוך ערך אמתא
כחז שהו תרגום יובלתי
של משמט וכן מלחמו
מלגום יומת פ' שמי
יע"ש ועיין כאן במהרש"ל
פירש בלוח מלשון מאוס:

לעזר רש"י

פוארין שלישי"א [פארין
שלישי"א]. טו-בר.
צואיט"א. ינשוף.
טלפ"א. חולד.
צואיט"א. ינשוף.
קלב"א שור"ץ. עוף.
טלפ"א. חולד.
אשפרוי"ר [אשפרוי"ר].
זי.

מוסף רש"י

כמראה חמה עמוקה
מן הצל. עמוק דהיינו
שפל, כמראה חמה שגלית
עמוקה, שפל, מן הצל
(בבבורות מ.א.).

כס מוגא חמרא. זה שמה: יפה כה הנן. הלכה היא צפרק כל
הנשבעין בשבעות (דף מה). שקיעאל. שם העוף ויש צפן שני
מניין אותם ששוקיין ארוכין וגופו אדום שרי: מורומא. שם עוף
שהיה מוחזק להם בטורור ושוקיו ארוכין וגופו אדום: נגוס פסול.

הא באתרא דשכיהי פרס ועוניה. פירש הקונטרס בלחמא דשכיהי
חיישינ משום דלמו לפרס ועוניה שמה מינס הוא וקשה דלס
כן ככל דוכתא לימסרו אלל נראה לפרש דודאי לאו ממניייהו הם
אלל באתרא דשכיהי חיישינ משום דלמו לפרס ועוניה ומחלפא
צהס אלל באתרא ללל שכיהי ליכא

למיטש למידי ושרו:
באות שבעופות קיפוף. שלשה
בלוח קיפוף הם האל שהו
בלוח שבעופות זהו משמט כדקאמר
דמשמט הוא שבעופות ועוד
יש כוס וישוף דממרגמין קריא
וקיפופא והוא ניהו דלמרינן בהמפלת
(מה דף כג). דעיניהם הולכות לפנייהם
כשל אלס כמו קריא וקיפופא ובכרכות
פרק הרווא (דף טו): אמרינן כל מיני
עופות יפס לחלוס חוץ מקריא
וקיפופא ועוד יש קיפוף אחר שהוא
חיה כדלמרי' מני צפרק הרווא
(ג"ו שם ע"ש) כל מיני חיות יפס לחלוס
חוץ מן הפיל והקוף והקיפוף וכן
צפ"ק דכרכות (דף ט). הארי והדוב
הנמר והקוף והקיפוף לשלש שנים:
הנ"ץ זה הנ"ץ. הכא לא שייך
למיפדך אטו קמן קאי
דקאמר זה הנ"ץ דהא קאמר זה הנ"ץ
זהו אותן שקורין נץ אלל לעיל דעורב
העמקי נמי קרוי עורב שייך למפדך
מה זה מפורש יותר מזה:

פירש צונגט' אשפרוי"ר ולי
אפשר לומר כן דהא נץ הוא
מיי"ט עופות ואינן דורסין כלפירש
לעיל וחיינן ליה דלשפרוי"ר דריס
צין לפירוש הקונטרס צין לפירוש
ר"ת שלולכ העוף ואוכלו מחיים וכמו
כן טועין גבי נשר שקורין איגל"א
ואינו נשר יש לו ד' סימני טומאה
ואייגל"א יש לו אצבע יתירה וכן אמר
דקורא הוא קוק"ו בלעז ואינו דלוחו
קוק"ו צחוקת טמא מחזיקין וקורא
טהור הוא כדמוכח צפ' שילוח הקן (לקמן
קמ: קמ:) דר' אליעזר מתייב בשילוח
מפני שהוא טהור ורצון לא פליגי אלל
כולהו מודו דגופו טהור:

1. צדקתך בהררי אל
משפטיך יהיה רבך אדם
ובהמה וישע יי'
תהלים לו ז
2. זאת התנשמת ואת
הקאת ואת הקרחם
ויקרא יח
3. אשרקה להם
אקבצם פי פודתים ורבו
כמו רבו: זכרי' י ח
4. ראשו בתם פז
קצותיו תלתלים
שחרות קעורב:
5. ויאה הבחן את הנגע
ויהנה מראהו עמוק מן
קעור ובו שער צבד דק
וטמא אתו הבחן נתק
הוא צרעת הראש או
הקן הוא: ויקרא יג ל
6. ואת הדאיה ואת
האיה למינה: ואת
החטידה האנפה למינה
ואת הדוכיפת ואת
העשקי: את כל ערב
למינה:
7. ויקרא יא יד, טו.
ואת פת העננה ואת
החוקם ואת השחק ואת
הנץ למינה:

דכריס יד טו

רבינו גרשום

שתיא חמרא ובת שתיא
חמרא. שמן של עופות.
שהורו כפות שיש לו
בראש כעין טוס וכפות:
כי הוה חזי נמלה אמר
צדקתך כהררי אל כלי'
שנושא מטאו עליו גדול
ממנו: כי הוה חזי שלך
אמר משפטיך תהום רבה
ללומר שמביא מונותיו
מתהום רבה: לקני ובטני
שם עופות: הא באתרא
דשכיהי פרס ועוניה כו'
לומר פרס ועוניה אית
בוו חד סימן וטמא והכי
קאמר היכי דשכיהי פרס
ועוניה אין אוכלין משקאי
ובטנאי דהן יש להן סי'
אחד שאין דורסין וגורסין
הוה משום פרס ועוניה:
במערא מנדיך עלייהו
על קקואתא. כיון שבאה
[חם] באור רחמים לעולם
אלו גשמים: ההוא בדיא
הוה ללומר לא היתה
רחמה ממש: כמראה חמה
בלע"ז שפורחת בלילה
ולא ביום. אי שברתי
טלפ"א: שמנאפת על
חברותיה לשון אף וחרון.

(א) נראה דל"ל מאי בר מירא
שריקא: בלוח שבעופות
יוטא בלע"ז בלוח שבעופות
טלפ"א.

בת מוגא חמרא שריא⁶ וסימניך יפה כה הבן
מכה האב אמר רב יהודה שקיעאל אריכי
שקי וסומקי שריא וסימניך מורומא גוצי
וסומקי אסירי וסימניך נגוס פסול אריכי שקי
וירוקי אסירי וסימניך⁷ ירוקין פסולין אמר
רב יהודה שלך זה⁸ השולה דגים מן הים
דוכיפת שהודו כפות תניא נמו הכי דוכיפת
שהודו כפות וזהו שהביא שמיר לבית
המקדש ר' יוחנן כי הוה חזי שלך אמר
משפטיך תהום רבה כי הוה חזי נמלה אמר
צדקתך כהררי אל אמר אמימר לקני ובטני
שריין שקנאי ובטנאי מקום שנהגו לאכול
אוכלין מקום שנהגו שלא לאכול אין אוכלין
אטו במנהגא תליא מילתא אין ולא קשיא
הא באתרא דשכיהי פרס ועוניה הא באתרא
דלא שכיהי פרס ועוניה אמר אביי קואי
וקקואי אסירי קקואתא שריא במערבא מלקו
עילוה וקרו לה תחוותא ת"ר א'² תנשמת
באות שבעופות אתה אומר בלוח שבעופות
או אינו אלא בלוח שבשרצים אמרת צא
ולמד מו"ג מדות שהתורה נדרשת בהן דבר
הלמד מענינו במה הכתוב מדבר בעופות
אף כאן בעופות תניא נמי גבי שרצים כה"ג
תנשמת בלוח שבשרצים אתה אומר בלוח
שבשרצים או אינו אלא בלוח שבעופות
אמרת צא ולמד מו"ג מדות שהתורה נדרשת
בהן דבר הלמד מענינו במה הכתוב מדבר
בשרצים אף כאן בשרצים אמר אביי בלוח
שבעופות קיפוף בלוח שבשרצים קורפדאי
אמר רב יהודה קאת זו⁹ הקוק רחם זו שרקק
א"ר יוחנן למה נקרא שמו רחם כיון שבא
רחם באור רחמים לעולם אמר רב ביבי בר
אביי והוא דיתבי אמידי ועביד שרקק
וגמירי דאי יתיב אארעא ושרקק אתא משיחא
שנאמר³ אשרקה להם ואקבצם א"ל רב אדא
בר שימי למר בר רב אידא והא ההוא דיתבי בי כרבא ושרק ואתא גלל
אפסקיה למוחיה א"ל ההוא⁴ ביידיא הוה ת"ר⁵ עורב זה עורב את כל⁶ העורב
להביא עורב העמקי למינו להביא עורב הבא בראשי יונים אמר מר עורב
זה עורב אטו קמן קאי אלא אימא עורב זה עורב אובמא וכן הוא אומר
קווצותיו תלתלים שחורות כעורב העמקי⁷ חיוורא וכן הוא אומר⁸ ומראהו
עמוק מן העור⁹ כמראה חמה העמוקה מן הצל ועורב הבא בראשי יונים
אמר רב פפא לא תימא דאתי בריש יוני אלא דדמו רישיה לדיונה ת"ר הנץ
זה הנץ למינהו להביא את בר חיריא מאי בר חיריא אמר אביי שוריקא אמר
רב יהודה החסידה זו דיה לבנה למה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות
עם חברותיה האנפה זו דיה רגזנית למה נקרא שמה אנפה⁶ שמנאפת עם
חברותיה אמר רב חנן בר רב חסדא אמר רב חסדא אמר רב חנן בר רב
דרבא אמר רב⁷ עשרים וארבעה עופות טמאין הן א"ל רב חנן בר רב חסדא
לרב חסדא דהיכא אי דויקרא עשרים הוה אי דמשנה תורה עשרים אחד
הוה וכי תימא דאה דכתיבא בויקרא ולא כתיבא במשנה תורה שדייה
עלייהו אכתתי עשרין ותרין הוה אמר ליה הכי אמר אבוה דאמך משמיה
דרב⁸ למינה למינה למינה⁷ למינהו הרי כאן ארבע אי הכי עשרין ושית
הוה אמר אביי דאה וראה אחת היא דאי סלקא דעתך תרתי אינון
מכדי

מכדי
האיה והרלה ואת האיה והדיה למינה: אצוה דלמך. רב חנן בר ר' רבה שהיה חמוה דרב חסדא צעשרה
יוחסין (קדושין דף פא:): דהאנפה למינה דאיה דויקרא למינהו דנץ: דאיה. דויקרא וראה דמשנה תורה אחת היא: